

Selv den nok så fine hal er ikke et fællesskab

Af formand Ole Nielsen, SIFA (Samvirkende Idrætsforeninger Aalborg)

Når jeg lytter til talen om foreningsidrættens udfordringer, handler den ofte om treenigheden rekruttering, fastholdelse og faciliteter. Men vi risikerer at glemme et nok så vigtigt emne – nemlig hvad børn og unge oplever, når de deltager i idræt. Og hvad de ikke oplever, alt efter om de kommer i en forening eller benytter et kommercielt, ikke-foreningsbåret tilbud.

Idrættens Analyseinstitut udgav for nylig notatet ”Oplevelsen af at deltage i idræt i foreninger vs. kommercielle tilbud”, der undersøger forskellen på børns og unges oplevelse af at dyrke sport og motion i en idrætsforening eller hos en kommerciel udbyder uden for foreningsregi.

Notatet peger på en forskel, som bør ramme lige ned i kernen af vores idrætspolitiske selvforståelse: I foreningsregi oplever langt flere børn og unge, at de er en del af et fællesskab, end de gør i kommercielt regi. Forskellen handler ikke alene om, hvad der sker under træningen, men om alt det, der sker før og efter. Foreningsbørnene kommer tidligere og bliver længere – simpelthen for at være sammen. I de kommercielle tilbud sker det i markant mindre grad.

Det er værd at dvæle ved, for fællesskabet i idrætsforeningerne er fundamentet for den sociale kontrakt, som foreningsidrætten hviler på. Svækkes dette fællesskab, svækkes også det, vi ofte fremhæver som idrættens særlige samfundsbidrag: Tilhørsforhold, relationer på tværs og læring i at være noget for andre.

Det rejser et centralt spørgsmål: Ønsker vi en idrætssektor, der primært er leverandør af aktivitet eller en sektor, der også leverer fællesskab? Og her må kommunerne melde tydeligt ind, for de er ikke neutrale tilskuere. De er med til at forme idrættens økosystem – især gennem anlægspolitik, udbud af haltider, støtteordninger og partnerskaber.

Hvis vi mener alvorligt, at foreningsidrætten er en del af velfærdssamfundets infrastruktur, er det ikke nok at være tilfredse med, at så og så mange er aktive. Vi må også se på, hvilken type deltagelse, vi skaber – og skaber grobund for. Er der plads til at komme før og blive efter eller er alt presset i skemaer med bookinger? Er der rum til at mødes, være sammen og føle, at man hører til eller er faciliteterne reelt designet til gennemstrømning?

Selvfølgelig har foreningerne et stort ansvar. Fællesskab opstår først for alvor, når nogen gør det: Når træneren har tid og kompetence til mere end øvelser og instruktion. Når miljøet er inkluderende. Når foreningen tør prioritere relationer og trivsel på samme niveau som udvikling og resultater. Fra et foreningsperspektiv handler kvalitet i børne- og ungdomshøjde om menneskelige ressourcer. Men der er jo også det politiske spørgsmål:

Hvordan vil vi investere – i flere baner, i bedre miljøer eller i den optimale kombination af begge dele?

Kommunerne må de kommende år i endnu højere grad end hidtil forholde sig til, om man vil understøtte idræt som fællesskab eller primært som noget aktivitetsskabende. Om man vil designe faciliteterne, så de opbygger og understøtter relationer eller løser en mere logistisk opgave. Om det centrale er, hvorvidt børn og unge møder frem eller om de opbygger et tilhørsforhold.

Selv den nok så fine hal er ikke et fællesskab. Og hvis kommunernes idrætspolitik reduceres til kvadratmeter og kapacitetsudnyttelse, er der en betydelig risiko for, at vi samtidig begrænser børn og unges relation til sport og motion til simpel gennemstrømning. Vil kommunerne have foreningsidrættens fællesskab, må de også betale for betingelserne: Tid, kompetencer og mennesker – ikke bare streger på halgulvet.